

Nr B 1

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående beredande av möjlighet för statens medicinska forskningsråd att fullfölja det skisserade forskningsarbetet rörande tobakens skadeverknningar.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I:B 133 av herr *Edström m. fl.* och II:B 194 av herr *Rimmerfors m. fl.* föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville understryka önskvärdheten av att statens medicinska forskningsråd beredes möjlighet att fullfölja det skisserade forskningsarbetet rörande tobakens skadeverknningar.

Motionärerna framhåller att läkare, lärare och målsmän torde vara fullständigt eniga om att den våldsamt utbredda cigarrettrökningen, speciellt bland barn och ungdom, utgör en verklig fara för folkhälsan och framhåller som det verksammaste botemedlet upplysning om tobaksbrukets risker. Härför kräves vetenskaplig utforskning av orsakssammanhangen.

I motionerna hänvisas till en av statens medicinska forskningsråd verkställd utredning med förslag hur en ökad forskning rörande tobaksrökningens biologiska verkningar borde organiseras och om storleken av härför behövliga medel.

Utredningen har kunnat göra vissa iakttagelser och framhåller bl. a. att man endast genom ett samarbete mellan kemiska och biologisk-medicinska forskare kan nå fram till klarhet om de olika beståndsdelarna i tobaksröken och deras medicinska betydelse, varigenom en fast grund erhålles för det fortsatta praktiska handlandet.

För detta forskningsarbete behöver man bl. a. medel. Kostnaderna för behövlig apparatur jämte personal- och driftkostnader för ett ca två-årigt forskningsarbete har beräknats till omkring en miljon kronor. Motionärerna finner det värt stora offer att få sakligt material för upplysningsarbetet. Den föreslagna summan utgör mindre än en tusendel av under samma tid inflytande tobaksskattemedel.

Motionärerna förklarar sig icke avse att hos riksdagen omedelbart begära beslut om medelsanvisning. Frågan bör i det avseendet återkomma vid 1959 års riksdag. De har emellertid ansett spörsmålet vara av sådan vikt, att riksdagen redan i år borde beredas möjlighet att i skrivelse till Kungl. Maj:t tillkännage sitt intresse för en lösning i positiv anda.

I övrigt får utskottet hänvisa till motion II:B 194.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från medicinalstyrelsen, statens medicinska forskningsråd och statens institut för folkhälsan samt herett Riksförbundet mot tobaken tillfälle att inkomma med yttrande.

Statens medicinska forskningsråd framhåller, att motionärernas synpunkter helt sammanfaller med de synpunkter som forskningsrådet framfört i sin utredning angående tobaksrökningens biologiska verkningar. Önskvärdheten av att rådet beredes möjlighet att fullfölja det skisserade forskningsarbetet understrykes kraftigt.

Medicinalstyrelsen betonar den stora betydelsen för folkhälsan av ett fortsatt intensifierat forskningsarbete rörande tobaksrökningens skadeverkningar och ansluter sig helt till de förslag härutinnan som framlagts av forskningsrådet.

Statens institut för folkhälsan biträder i allt väsentligt vad forskningsrådet anfört i avseende på tobaksrökningens biologiska och medicinska verkningar och finner det angeläget, att resurser så långt möjligt ställes till förfogande för vidgad forskning och saklig upplysning, då kunskaperna på detta område är bristfälliga.

Riksförbundet mot tobaken tillstyrker med hänvisning till frågans betydelse för folkhälsan, barnen och trafiksäkerheten största möjliga anslag.

Utskottet

Frågan om för hälsotillståndet menliga verkningar av tobaksbruk har under de senaste åren tilldragit sig ett ökat intresse. Forskningen på området har intensifierats och speciell uppmärksamhet har ägnats spörsmålet, huruvida ett samband föreligger mellan tobaksrökning och cancer, framför allt lungcancer. Några definitiva resultat härav kan måhända ej anses ännu föreligga, men enligt utskottets uppfattning ger redan hittills gjorda rön anledning till allvarliga farhågor. För Sveriges del togs ett viktigt initiativ genom Kungl. Maj:ts uppdrag till statens medicinska forskningsråd att verkställa den i motionerna återopade och till Kungl. Maj:t nyligen överlämnade utredningen. Utskottet vill i detta sammanhang endast erinra om den av forskningsrådet uttalade uppfattningen att de utförda undersökningarna tillsammansantagna (härvid åsyftas jämväl utländska undersökningar) visar, att ämnen i tobaksrök med största sannolikhet utgör en väsentlig faktor vid uppkomsten av vissa former av lungcancer och att lungcancerfrekvensen ökar i Sverige.

Utskottet vill i övrigt ansluta sig till vad forskningsrådet anfört angående vikten av fortsatt forskning. Tillförlitliga forskningsresultat är en ofrånkomlig grundval för effektiva motåtgärder. Det ankommer icke på utskottet att föreslå något preciserat anslagsbelopp för ändamålet och detta har icke heller yrkats i motionerna. Utskottet vill sålunda stanna vid att i enlighet med motionärernas yrkande understryka önskvärdheten av att

statens medicinska forskningsråd beredes möjlighet att fullfölja det skisserade forskningsarbetet rörande tobakens skadeverkningar och hemställer, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening giver till känna vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 28 oktober 1958

På Allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Strandler, Ståhle*, Johan Persson, Möller, fru Nilsson* och herr Tage Johansson;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Svedberg, herrar Engkvist*, Ekström i Björkvik, Nelander, Johnsson i Skoglösa, fru Jäderberg*, fru Wallerius-Gunne, fru Thunvall och herr Carlsson i Huskvarna.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.